

V turek, četrtlet in soloto
izhaja in valja v Mari-
boru brez polivanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . . —
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:

Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . . —
za četrt leta . . . 2 . . . 60 . . .

Vredniti in opraviti
je na stolnem trgu (Dom-
platz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniša:
Za navadno dvestop-
nasto se plačuje
6 kr., če se tiskane 1 krat
5 kr., če se tiska 2 krat
4 kr., če se tiska 3 krat,
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačat-
kolek (stempel) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 64.

V Mariboru 3. junija 1869.

Tečaj II.

Nemškutarska nesramnost.

Znano je, da imajo največi lumpje in hudodejci, ako jih roka svetne pravice doseže, svoj greh s tem od sebe odvaljevati, da družim navljajo na rame lastno krivico. Hudobni otroci vpijejo: „jaz nisem kriv, oni-le je.“ Tako tudi „Laibacher Tagblatt.“ Z tako divjostjo, s tako strastjo zdaj pada po „Slov. Narodu“, da bi ga moral hipoma uničiti, ko bi koga mogla uničiti — slepa jeza.

Znano je povsod kjer „Tagbl.“ naše pokrajine oblažava, da je od dne svojega rojstva že več legal, že večkrat resnici najnesramnejše v lice bil, javne in jasne stvari presukaval, nego kter list, kar jih izhaja in jih je izhajalo kedaj v deželah, kjer prebivajo Slovenci. Bog ve kolikokrat že mu je bilo dokazano, da mu resnica ni draga. Ali za to so se njegovi očetje malo brigali. Vedeli so, da imajo časopis zato in samo zato, da ruje in spodkopava naše narodno prizadevanje. V ta namen jim je bilo vsako orožje dobro, prvo orožje pa je bila laž in obrekovanje. In zdaj ta list pride in očita „Slov. Narodu“, da laže, da stvari presukava. Ravno tisti pisec, ki se mu vidi, da se mu slepega sovraštva do narodnjakov vsaka žilica trese, ki bi od jeze skoraj iz kože skočil, očita nam fanatizem. Ravno tisti ljudje, ki so le strankovsko strast poslušaje s svetilnico zavisti in nevoščljivosti prebrskali vse kote narodnega doma Slovencev in iz vsake male smeti skušali bruno napraviti, tisti se predrznejo na sodnji stol čez nas sesti, in nam praviti, kaj je sveta dolžnost časopisja. Tisti ljudje, ki so do zdaj „Tagblatt“ in vse dunajske, kupljive judovske časopise le zato rabili, da so debele lazi o Slovencih po Nemškem trosili, tisti zdaj hinavsko in gnjusno tercijsko v nebo oči dvigajo in blagovajo, kakor „Tagblatt:“ „Blažena dežela, ki ima svobodno in razsvitljeno časopisje, njega blagoslovi so veliki in čudoviti.“ Farizejci!

Če torej „Tagblatt“ napisuje članke „corruption der heimischen presse“ in piha ogenj in strup proti slovenskemu časopisju, ker ni hotelo poročati o obžalovanih, nam gotovo najneprijetnejih dogodbah, v tistem jeziku kakor slovanjeji nemški listi: naj zdravi najprej strašansko korupcijo sebe samega in lastnih pajdašev. O avstrijsko-nemški žurnalistiki je zunanji svet že davno sodbo sklenil. Kako, to smo prednedavnim časom povedali. Če je ktero časopistvo med nami korumpirano (spačeno) je gotovo tisti nemški list, ki rojake, med kterimi živi, po svetu raznaša kot razbojnika, strašanske suroveže, kot ljudi, ki so smrtni sovražniki izobraženja in omike, torej kakor Vandali in Huni; tisti list, ki narodni stranki vedoma podtika najgrše samopridne in n enravne namene, na pr. iztrebljenje vse npravnosti (sitte) iz ljudstva, itd. kar je še več nesramnih laži, ki črno na belem v „Tagblattu“ stoje in iz njega gredo na Dunaj, iz Dunaja dalje. Kdo drugi kot možje one stranke, kteri „Tgbl.“ služi, je raztrosil po sveti nesramno laž, da so ljubljanski narodnjaki denar obljubili okoličanom za pretep in vzetje zastave? Kdo je legal, da so bili turnerji neoboroženi (wehr-

los) kakor „T.“ sam v svojem prvem poročilu? Ko bi bili neoboroženi, kako bi jih bil mogel tisti komi Laiblin opominjati, naj ne streljajo (in to se here v istem „T.-listu).

Vsi slovenski časopisi so dogodbo na Jančjem vrhu in v Vevčah obžalovali; obžalovali so jo iz treh razlogov: 1. Iz stališča zakonitosti, ki samosilstvo o zameta, 2. iz kulturno-človeškega stališča in 3. iz političnega, ker se je moralo videti, da bodo tako prežeči nasprotniki našega naroda enak dogodjaj politično zoper nas in našo borbo rabili, kakor ga res rabijo. Ali „Tgbl.“ ki vidi srca in drobovja ljudi, nahaja, da je to le hinavstvo. Zakaj? Zato da laglje slovenstvo sumnič in denuncira, kar mora a tout prix, kar tudi hrabro dela. In če naroden časopis stvar od prave strani posveti, če te nesramne denunciacije, to politično upotrebljevanje odbija, kakor od njega zahteva rodoljubje, ki ve, da so ekscese vselej in pri vseh narodih bili: precej pride ljuto in divje klicanje o korupciji.

Pa vemo, kam pes tace moli: „Tagblatovci“ se že ob času slov. taborov niso dobro počutili. Njim je svobodno gibanje slovenstva bil trn v peti. Zdaj pridno kriče, da je oni dogodjaj samo nasledek taborov. Kličejo po policiji, t. j. indirektno opominjajo, naj vlada Slovincem pravico zborovanja odtegne. Da pa tudi čez slovensko žurnalistiko kriče, imajo isti vzrok: klic po policiji. — Patronje Tagblatovci vedó, da jim je slovensko časopisje vsa tla nemčevanja na slovenski zemlji spodkopalo. Zato divje kriče čez to časopisje in ga grde z namenom, da bi ga zadela strela njih pajdašice-policije. In če „T.“ imenuje glasove slovenskih listov „ohnmächtige wuthausbrüche“, ve dobro in čuti, da so ravni njega glasovi v naši domovini od dne do dne bolj klici brez veljave in moči. Vsa njih moč je samo v dennnciranji policiji. In policiji bi radi ti ljudje izročili ves slovenski narod in njegove tirjatve po prirojenih pravicah. Dežman in njegovi bratje bi radi videli, kakor se iz njih rednega in večnega zasmehovanja in opravljanje vsega kar je narodno in slovensko razvida, da bi policija in vlada jutri vse slovensko časopisje zatrla. Oni bi naposled menda radi, da bi potem v vsako vas na Kranjskem in po družem Slovenskem ena kompanija vojakov prišla. Tam naj bi se Slovenci, ki ne hote poslušati v „N. f. P.“ in „Fremdenblattu“ jasno izrečenih želj, ktere tudi Tagblatovci skrivaj gojé, da naj se Slovinci raznarodi in naj nemški jezik od Drave do Adrije svoje trumfe praznuje, — vsi taki Slovenci naj bi se po policiji in vojaštvu tako dolgo decimirali, da bi samo deset Slovencev ostalo. Teh deset Slovencev bi potlej menda ti ponemčevalci kot desete brate med širni svet poslali poročat, kako slavno je nemška kultura zmagala na Slovenskem. Če pa jim bo ktera vlada in policija ustregla, tega pač — denes še ne verujemo. Tudi zdanja vlada je gotovo toliko modra, da bo spoznala, kdo je korumpiran, ali tisti, ki s zasmehovanjem zdražbo vedno neti, ali pa tisti, ki se brani.

Listek.

Poslednji bosanski kralj.

(Zgodovinsko-romantičen obraz; česki pisal Prokop Chocholoušek, poslovenil Podgoričan.)

VIII.

(Dalje.)

Ko je bil Štefan Kosarić zvedel bojne priprave v sosednji Bosni, jame tudi orožiti se; ali ker je sultan tako nenadno, brez kakovega vzroka, le iz gole lakomnosti po tuji zemlji in iz svojega sovraštva do ubogega kristijanstva — ker je zato tako nenadoma napal njegov svet, spozna, da ne bi na širem polji kos bil močnejšemu Turku; pusti mu za tega delj vasi na plen, sam pa s svojo vojsko se vmekne na gore, od koder turške drhali po noči in po dnevi neprenehoma napada in muči. A sultan se razkači zato na svojega sovražnika, torej se naglo odpravi na Kosarića — k Belajskemu gradu — trdnemu tako, kakor je skala trda. V gradu je Kosarevićeva hči ovdovela bosniška kraljica Katarina; zaprla se je bila va-nj z najhrabrejšimi vojščaki. Kosarić svojo vojsko razpostavi okrog in okrog gradu in napada in pobija posamezne oddelke turških ogleduhov in take, ki stičejo za živežem. V sultanovem taboru je bila vstala lakota, zelo težko so k vezirju prodrli s sporočilom, naj brž sultan pride na pomoč.

„Ali vidiš vezir,“ — starec neprestrašeno omenja dalje, „kako Bog precej kazni vsako krivico? Zakaj je sultan prihrul z vojsko na zemljo, ki mu je do zdaj bila mirna sosedja? Sam ne zna, zakaj, tudi se ni napovedal; meni nič, tebi nič je prihrmel, nič slabega se za tega delj ne nada, ali—.“

„Molči, pes!“ — razhudi se Mehmed, „ali bi morebiti rad z obrekovanjem oskrnil padiašovo voljo? Ali bi morebiti meni spodobilo se, da bi se vprl mu, da torej dade moje glavo položiti pred-se, kaj? — Ne, ne, — mirno pristavi, kajti jako mu dopada to pošteno kavrinovo mnenje, „ni ti, niti jaz, nobeden naju ne zna vzroka njegovemu početju. Sam ga že zna, sicer bi še dalje pustil mirno živeti Hercegovino, kajti njegove milosti žarki

sezajo na vse strani; a da je res to, prepričaš se precej, ko hitro le en žarek na-te posije zato, ker si nam na pomoč.“

„Jaz ne služim vam, vezir! jaz služim sebi in osveti, ki je ukazal mi jo rajni kralj,“ — ponosno odgovori Ilija.

Mehmed se zagleda va-nj.

„Kaj? — osveta je res dobrodejna, kakor rudečih usten poljubek, ali toliko, da bi bil učinil osveti na žrtvo?“ — nezaupno odmaja z glavo.

„Učinil sem še kaj več, nego to,“ — Ilija ves navdušen odgovori.

„Kaj meniš vezir! Ali meniš, da bi ti brez boja bil prodrl k Bobovskemu gradu, ko bi vojski src ne bila poparila vest o kralja Štefana Tomaža umoru? Ni vašega imena groza podila pred vami krščanske vojske, ha! Bošnjak, pa ta bi se zbal puhle turške slave! Ne, ne, Bosna junake rodi! Smrt bosniške zaupnosti v srečo Tomaževičevo, kega sodimo, da je v dno pekla proklet zaradi velikega greha, ta vam je proklestila pot k Bobovcu; zato tedaj, pa to je tudi: ker si do zdaj še zmerom veren svoji obljubi, zato ti Bobovci odpro vrata v grad, ki si okrog njega raztaboril svojo vojsko.“

„No, dobro, ker si mi povedal to,“ — Mehmed omeni sam sebi in mirno pogleda Ilijo. „Verujem ti tedaj,“ — glasno spregovori, „da bodeš tudi zvest svoji obljubi.“

„Le ti bodi mož-beseda, kakoršen sem jaz,“ — opazi Ilija, „kader Tomaževiča dobodeš v svojo pest, potlej te zopet obiščem!“ —

Ko izgovori to, odide iz šatora, še priklonil se ni vezirju.

„Kako drzovit kavrin je to!“ — strmi za njim vezir. „Naj je le! Dobro nam je postregel; njegova osveta je mojemu srcu jako po všeči; da bi le še grad kmalu bil nam v lasti.“

Da, gotovo bode! Že od poludne ogovarja, preti in prosi vojvoda Radić, da bi se vojska zopet vdala njegovim ukazom; da bi se zopet potegnila za nedobitni grad, ali vse zastoj! „Zdaj se vam ponuja Bosna!“ — kriči, „ta pot osvobodite domovino, vero, vaše družine; ta pot se lahko odite z vencem bojne slave, kakor nikoli nihče ni proslavil se dosle! Le nekoliko dni strpite še, potlej pa ud za udom iztrgajte iz mojega telesa, če nisem priporočil resnice! — Rotim vas v imenu vsega, kar je sveto,“ — izadevle si, ker vidi da je vse ogovarjanje prazno, „da bi vslušali moj glas,

Dopisi.

Iz Ljubljane 30. maja [Izv. dop.] Da bo „Tagblatt“ iz znane Jančje in Vevške dogodbe kapital delal za svojo stranko, in se pri vsej svoji navidezni jezi v srcu vendar veselil, ka mu je zopet padla drobtinica na njegovo obubožno politično mizo, to smo dobro vedeli, predno je Dežman prvokrat pero omočil v tej zadevi. Nikakor pa si nismo mogli misliti, da bo list, ki se prav po maškarsko venča z nerazumljeno devizo: „omika in svoboda“ tako brezsrčno od sebe vrgel odejo najnavadnejše spodobnosti in dostojnosti in se pokazal v toliki uradni beračiji, ki malo rečeno, sramoto dela jeziku, v katerem se piše. To je res, da se more možem, ki so do zdaj brez nevarnosti blatili narod pred tujci, doma pa grdili, kar je bilo domačega, milo storiti, ako jim domače časnikarstvo z resnico pod hinavski obraz posveti. Odveč pa je, če ta list svojo besnost tako daleč tira, da proti našim resničnim besedam nima boljšega odgovora, kakor da prav po kasarnsko psuje in okolo zebe meče z besedami kakor „wahnwitz, verlogenheit, parteihass“ in z drugimi enakimi, kakoršne se v količak zunajno oglašanih krogih nikdar ne rabijo. Pisal sem Vam, da so bili turnarji oboroženi. To je istina, ktere še „Tagblatt“ ne more tajiti; turnarji tudi svojega orožja niso skrivali, ampak že na železnici so ga kazali iz okna. Čemu neki, če so šli samo na spomladanski izlet? Ali je potem čudno, če se je ljudstvo ko je orožje videlo, tudi oborožilo z orožjem, kakoršno je bilo ravno pri rokah — z grjačami in deskami? „Prva je prepovedana, druga ne“ pravi domač prigovor. Prvi pa so bili oboroženi turnarji, kakor so tudi prvi jeli zabavljati, kajti „Tagblatt“ sam — strast ljudi slepe in neprevide del — priznava, da so turnarji zaničljivo kričali proti kmetom „hoch die krainerische gemüthlichkeit“ in enake zbadljive. Res je sicer, da je komis Laiblin kasneje svaril turnarje, naj ne streljajo, ali to je bila naravno: kmetje so bili svoje dražilce že obstopili in Laiblin je skrbel le za svoj zdravi hrbet, ne več ne manj. Kje sem torej poročal kako laž; pač pa je velika laž, kar trdi „Tagbl.“ da so Dolski prebivalci ravno isti dan napadli mestne ljudi. Dolčani hočejo „Tagblattu“ njegovo grdo laž s tem dokazati, da ga zarad njegovega obrekovanja pozovejo pred tiskovno sodnijo, kajti drugače si takim ljudem kakor so ti pisaci ne morejo braniti svojega poštenja. —

Ako na dalje „Tagbl.“ tirja, da bi bili naši ljudje pred hodili svarit kmete, naj ostanejo mirni, ako jih turnarska srbčica pride dražit z demonstrativnimi zastavami in lepimi revolverji, vprašamo pa mi, zakaj mestni zbor že po dogodbi ni bolje skrbel za red v mestu, kjer so se godile tako žalostne stvari, kakor jih je popisalo Vaše poročilo v zadnjem listu? Magistratni svetovalec Gutman se je pač pečal, da bi pridobil nekoliko meščanov, ki naj bi bili skrbeli za mir in red. Mislimo, da gre ta skrb v prvi vrsti mestnemu zastopu, kterega pa nedeljski večer ni bilo videti. Vsaj v takih okoliščinah smo pričakovali od zastopa nekoliko energije, a smo se motili tudi v tem.

Došla divizija husarjev se nekako začudeno popraša čemu so jo tako nagloma poklicali v Ljubljano.

Kakor je „Laib. Ztg.“ telegrafično naznanjala, dobila se je turnarska zastava nazaj. Telegram je bil oddan v Litiji 27. t. m. Turnarji so hoteli takoj na kolodvor po njo, ker so čuli, da pride popoldne z vlakom in ob enem tudi 21 vjetih kmetov. Menda so se že veselili, da jo bodo mogli zopet pokazati, ker so se bili prvokrat tako slavno z njo obnesli, da se jim je bilo bati decimiranja, ker so jo dali iz rok. Zastave ni bilo, tako tudi kmetov ne. Društvo „Turnverein“ še vedno mirno naprej živi. Ako pomislimo, kako se je godilo lansko leto „Sokolu“ in pa tudi tržaški okoliščini

straži pri prilikah, ki so imeli za udeležence neprimerno boljši in lepši obraz, moramo pač z ramami migati, ako nam „Tagblatt“ hinavsko pridiguje, da se mora v pravni državi meriti vsem z isto mero, in da je pravica za vse enaka!

Iz Ljubljane, 30. maja. [Izv. dop.] Znano Vam je, kako besno je divjal „Tagblatt“ zoper Vižmarski tabor, kako je pikal dijake, ki so se ga udeležili; a to Vam ni znano, kako je navdušil naše gg. profesorje s svojimi zagrizenimi članki o taboru. Gotovo bi jih očitno pohvalil ta list, ko bi vedel, kako goreče ga posnemajo. Še celo v šoli jih ne zapusti ta navdušenost; prav po „Tagblattovo“ dijakom dokazujejo (posebno Heinrich), da so vsi sklepi Vižmarskega tabora zastoj; da bodo morali s zidom obzidati Slovenci svojo Slovenijo, pa da bo ta zid prosto ljudstvo samo razdrlo in planilo po tistih, ki so ga oslepili, da je glasovalo za zedinjenje. Ta ljubeznjivi gospodek je še dalje modroval o našem narodu, češ, da bo vzel sekuro, vile ali kar bo — prav tako kakor „Tagblatt“ — in bo preganjal voditelje svoje, kakor sedaj preganja „Nemce“. V svoji navdušenosti je še dalje prerokoval in mahal po Slovencih in naši duhovščini. To se je godilo zadnji petek v 6. razredu v obeh oddelkih, kjer uči zgodovino in nemščino; pa nikar ne mislite, da je tako govoril samo v petek: on mnogokrat govori „nemški“ v šoli (k enemu tistih govorov je enkrat ta-le uvod naredil: Hören Sie, jetzt werde ich zu Ihnen deutsch reden.)

Ta navdušenost profesorska pa ne ostane samo pri besedah, skazati se hoče tudi v delih. Vodja je sedaj sklical še konferencijo, v kateri se je predlagalo, da se ostro kaznujejo tisti dijaki, ki so bili na taboru; akoravno jim je bilo pred le odsvetovano hoditi na tabor. Predlagalo se je tudi, da se tisti, ki so imeli podčbradke, ali ki so šli za zastavo, izključijo. Podčbradke so bile res prepovedane, a v počitnicah, je rekel prof. Hönig sam, da jih smejo dijaki nositi, kolikor hočejo. Tabor pa je bil na binkoštno šolske počitnice, kajti 80% študentov je bilo gotovo na taboru in nihče ni tajil tega. Da je bil vižmarski tabor potem, ko je dobil vladno potrjilo, skoz in skoz napravljen po postavnem potu, mi menda ni treba praviti; vedeti pa tudi morajo nemškutarski profesorji, da je bil dovoljen za vsak stan, toraj tudi za dijake. Zakaj nek zdaj iščejo tiste, ki so se ga vdeležili. Očitno jih ne bodo menda kaznovali, le na tihem jih bodo malo „prikiskali na steno“.

Še eno. Zavoljo zadnjega dopisa v „Slov. Narod“ se prof. Hönig prav jezi. Pravijo, da se je zaklel, da ne bo nobeden mature naredil pri njem. To žalostno novico sem zvedel iz zanesljivega vira.

Iz Ljubljane, 1. junija. [Izv. dop.] (Doneski o Jančjem.) Ko so prišli na Jančje turnarji, storili so, kakor je v obče navadno tem napačnim ljudem, ki menijo, da je ves božji svet samo njim ustvarjen; polegli so namreč po travniku, ne vprašaje, čigava je zemlja, niti ne, koliko hoče zamene za poteptano travo gospodar, kteri je 2 gl. dobil še le potem, ko je plačilo zahteval. Sicer ima na Jančjem ves beg mnogo humorističnih strani. Pripoveduje se, da je 65 junaških turnarjev pred 15 kmeti tako letelo, da so jih komaj pete dohajale, če tudi je bilo med njimi 30 oroženih; da so jim ženske vzele zastavo, ktero so pozneje pomočile z vodo, ktere jim ni bilo treba iti nikamor iskati; da je Dežman dobil zašušnico, ter potem prvi izgubil, kakor „duh“, po stezah, ktere so mu dobro znane; da je velškanski zastavnik Dornik (mož čisto nemškega imena) za mrtvo padel na tla, kjer je dobil nekoliko palice; da je vsa ta praska bila bolj podobna zajčji gonji nego pravemu tepežu, ker kmetje so nemškutarje samo podili in mahali po hlačah, kajti v gozdu bi jih bili brez težave pobili, da so res kaj tacega namerjavali. V Kašljem so jih bojé ljudje zadrevili preko plitve Ljubljane. Beg je moral biti, kakoršen pri kraljevem Gradci. Neki nemškutarček pripoveduje, da je pod Zalogom šel na brodu čez Savo in potem

saj tega ne želim zaradi sebe, temuč vam na korist, zato ker se mi smilite, ker tako neusmiljeno teptate po slavi; smili se mi Bosna, zato ker si boče zasmehljivo pripovedaval sovražnik, da ne rodi hrabrih vojščakov, temuč babe —“

„Vojščak težko bojuje pod praporom, ki je pokropljen s tako krvjo,“ — pokne glas razločno meju gnječo burnih trpoglavcev.

„Saj sam znaš, vojvoda, saj si tudi ti bil tamkaj!“ oglasi se jih več zaničljivo — vsi kmalu.

Vojvoda se stresne tako, kakor čvrsto drevo takrat, kader nagel vihar pritise na vj, ko pa je viher oddivjal naprej, potlej pa mu vrh zopet mogočno gleda v nebo.

„A tedaj hočete to, da bi vsa Bosna trpela zaradi naju dveh? — Le dva sva grešila, pa tudi zelo trpiva že za tega delj; ali če vam ni dosti to, umorite me, le Bosno, le domovino obvarujte!“ — sklene roke Radić — ta ponosni možak, slavni junak in vojvoda, ali trdokorna množica se ne gane, le vporno molče vsi in povesajo obraze.

Peščica perjanikov, ki so bili z njim vred ostali na gradu, zdaj pak za njim stoje, ježno stopi naspred in visoko nad glavami drže vsak svoj buzdovan. Eden njih stopi k vojvodi in potegne ga nazaj. „Molči, vojvoda!“ — zavpije, „nikar ne skruni svojega imena! Zakaj se prepiraš s takovimi šlapami!“ — in pljune proti množici.

„Prav imaš, Bogdan,“ — mračno odgovori vojvoda in povesi glavo.

„Osvobodil, vojvoda,“ — vskrikne zopet eden perjanikov in jezen buzdovan suče nad glavo, „le ukaži, pa jim z mlati objemo buče: prvi zakon vojščaku — je poslušnost!“

„Bog nas varuj tega, Staniša!“ — odreče vojvoda, „tega ne tega, da bi se sami klali drug z drugim. Res pa je to, da ta drhal ni vredna drugega, nego da kukavno pogine, — ti psi, da pogagajo! A vi, junaci, vi ste mojo dušo obvarovali hude obupnosti, ali vaš život mi je predrag, da bi vas odpeljal na vojsko s takovimi kukavicami. Naj le, saj se jim Turek grozno osveti zarad nas, strašno, da bodo potlej še nekoliko časa pomnili svojo trdokornost.“

„Tudi Bobovcu si prorokoval pogin, Turek pa mu je do zdaj še

milostiv,“ — zopet zasmehljiv glas pokne meju gnječo vpornikov.

„Ker smo jih mi varovali doslej,“ — obrne se Radić nevoljen na tisto stran, „dokler smo mi bosniške vlade ključ imeli v rokah —“

„Nikar ne govori dalje, molči raji!“ — kriče na-nj perjanici, „škoda je sline, ki je potrebuje tvoj jezik, da govoriš!“

„Res je to,“ — obrne se vojvoda zopet k nekoliko svojih perjanikov, „sami hote nesrečo, naj torej prihruje na-nje in na njih potomce!“ — malo pomolči in v tem pogleduje perjanike.

„Vam po žilah, junaci, še vre nekdanja bosniška jakost!“ — znamenito izpregovori zopet, „moja vojska ste bili prav do poslednega trenutja, dokler je le mogoča bila bramba; kaj, ali mi obljubite še na dalje strpnost, — do konca?“ —

„Da!“ — odgovore perjanici vsi kmalu. „Še grad vbranim, vojvoda!“

„Tega ne zahtevam,“ — pové jim Radić, „tega ne moremo; jaz sem vas le povprašal, ali bode moja osoda tudi vaša, ali pojdete ali ne za menoj tjekaj, kamor vas popeljem.“

„Pojdemo, vojvoda!“ — zakriče brez kakove obotave perjanici, „vsi pojdemo s teboj!“

Vojvodi se razvedri obraz.

„Tega sem se nadejal od vas, junaci! Bogme, to je ojačilo mojo dušo! Moja hvala vam torej! Ali —“ — ustavi se na enkrat, „morebiti ne znate, da tudi ná-me kralja Štefana smrt kliče osveto?“

„Kaj pak, da znamo,“ — razodeno mu, „to je tebi na mari; kralja Štefana kri pa neče, da bi mrknula Bosna, ki bi jo ti rad otel, torej pojdemo s teboj!“

„Alo tedaj!“ vojvoda vskloni glavo, „če svoje domovine ne otmem, pa vsaj nje zgodovino, da je rodila junake. — Bogdan in Staniša, pripravita se, vidva pojdeti k vezirju, zato da mu povesta, da se mu grad udade!“

Mesec pluje po nebu, ni oblaček ga ne kali; v njegovem bledem lesku se orjaški k višku vspenjajo Bobovskega gradu bastije in stolpi; nad velikimi vrati še zmerom vihra sv. križa prapor, ki ga blede mesec razsvetljuje tako, da se človeku zdi, kakor bi na slovo to noč ves svoj žar lil na ta pra-

brez najmanjšega ozira teklo do Menguša, od koder je drugi dan pridihal v Ljubljano. Dežman se je bil po železnici iz Lazov pripeljal domu, od koder je bil po polдне zopet šel v Vevče. Ko so truplo ubitega Rodeta pripeljali k sv. Krištofu, hotel je neki kmečki človek pomagati mrliča nesti z voza, a spremljajoči Huynov prostak govoril, da je izdril bajonet, in bil bi ga prebodel, da ni vojaka pehnil v stran cerkvenikov sin, ki je sam vajak. Ko so konci onega tedna po noči po železnici v Ljubljano pripeljali slavno branjenega turnarsko zastavo in 16 vjetih kmetov, ktere je iz litijskega okraja poslal grof Auersperg, takrat je na kolodvoru cela kompanija Huynov in 24 žandarjev čakalo črne vojske, ktere ni bilo nikjer. Meso in vino se v Ljubljani še ni podražilo.

Iz Ptujja, 30. maja [Izv. dop.] Nova prikazen vršacega se desetletja na Slovenskem so čitalnice, torišča, kder se shajajo omikani ali končollikani ljudje, da prebirajo časnike in knjige na svoje spolnjenje in razjasnitev nazorov, kder se vadijo v slovenski besedi, učeči se objemati njeno lepoto in sladkost, do dobrega se v nji izuriti, ter poznavati in pospeševati domače slovstvo, kder se budita narodni ponos in narodna zavednost, kder se sorodni umniki in narodnjaki razgovarjajo, tolažijo, posvetujejo, segrevajo, oživljajo. Zato jim pravimo narodna ognjišča. Temu se pridružujejo dostojne veselice. Lepo število teh narodnih vedohramov in modrišnic raztresenih po vsem Slovenskem razve Prekmurskega priča narodni predram iz pogubnega mrtvila, ka ni zatrla slovenskega čutja tisočletna neprijazna osoda. Zeleti je in iskreno nasvetujem, da si vsaka občina, vsaka vesnica napravi malo čitališče, kder se konči vsako nedeljo in svetek naj zbira, čita in pogovarja. Dična je čitalniška naloga, samo treba je, da se oživljuje in spolnjuje, da deležniki ovajajo marljivost in ljubezen narodnega napredka, inaiči kvar za drage peneze, ki se trošijo in bi se lahko rabili na boljše namene. Pomisliti je, ka vse narodne čitalnice pogoltnejo veliko vsoto na leto; odgovarja li uspeh tolikim potroškom? Bog, da ne moremo pritrditi. Poluknimo v ptujsko narodno društvo. Obilne daritve že so položene na ta narodni darilnik, dognali pa smo kroto malo minovšega petletja na okrep slovenskega duha; ne vem, ka bi se kdo bil spopnil v domačem gošču in objačil v ljubezni do narodnosti, toda upati je, ka bo odsle druga. Ptujška čitalnica ima na jako priličnim torišči mestnem snažne sobe, stalno gledišče, dostojno pohištvo, glasovir, biljar, krasne kipove, stvarno je na trdnih nogah, šteje dovoljno čitalničarjev, nova pravila sloné na prece svobodnem stalu. Vse bi bilo prilično, samo da bi se društveniki javljali živejši v dušnem oziru, da marljivejše prihajajo, prebirajo, učijo se in vadijo olikane slovenske besede, ktera se pribavljaja čitanjem in učenjem. Zna se, ka po mestih, kder ni konči enega srednjega učilišča, duševna dremota prokšeno vlada z bivalci, kar se sme v podvojenem pomenu in po vsej pravici reči o Ptujju, in sicer ne samo na narodni strani, nego i na nasprotni. Ptujčanom je najviši malik Bak in trštvo z njim prvi posel; kar ne donaša tvarnega dobička, niti ne dojde na red, edina skrb meri tamo, da se iz okolice slovenske bogatijo kamor odpadniki Slovenci, tamo priklamoterjenici tuji, kteri so v culici prinesli svoje siromaštvo, ali še menda dolge, zedaj pa razpolagajo s tisočimi in tisočimi, in še vedno se domačinom lažejo kot lesjaki, da vas toliko hitreje spremené v viničarje brez vinic. Oni zvečine žvečejo nemško in nemškutarsko krpje, ter je marljivo ponujajo okoličanom, ker se pa še med temi nahaja mnogo slepih kalinov, dajejo se jim lahko loviti tudi na kakšehte mamilo; neolikani prostak namreč hlepi po tem, kar ni naše, kar je tuje. Bog daj slepcem skoro veder pogled in položi jim v srca žgoče žarjavičice, naj se ogreje za to, kar je domače, slovensko, našemu ljudstvu na srečo in korist, a ohladi se naj in oledeneje za pogubno nam tujstvo.

Grajati moramo umnejše in omikanejše čitalničarje, bodi si ka so

tega ali onega stanu; zaspanci se rokujo z mrličji; toliko narodnega ponosa in značajnosti bi pričakovali od vsakega, tudi vnjanega društvenika, da se prikaže konči v občni skupščini, ne iznemši niti učiteljev, za kterih voljo se sklicuje zbor na četrtak; zaradi učiteljev so odločeni znanstveni in poučni govori na sredo večer, toda edinokrat sem naletel na 1 vnjanjika, notranjiki pa so brez tega brčas dovolje zbrhntani modrci, čemu jim to. Nam se je zdelo, in še zdaj inaiči ne mislimo, ka ravno učiteljem bi čitalnica morala biti narodno omikališče, toda vzgajateljem slovenske mladine je malo mar za take malkosti; ako že so ti toliki medluhi, kaj bi smeli zahtevati od trgovcev, obrtnikov, rokodelcev, kmetov. Bodi učiteljsko društvo srečnejše v izobraževanju svojih deležnikov na narodni podlogi, ktero si naj vzamejo vzklikoma za stalo dne 3. rožnika. Kedar se naznani večerna zabava, zbere se navadoma obilno društva, močno menda vlečejo glediščne igre, ktere so res dostojno omikalo, želimo, da bi se vsak mesec račil oder oglasiti, tudi ubrano in skladno petje godi ušesom in srcu; najsilnejši vabec pa je gotovo ples, ljubimec sedanje mladine, vsaj še včasih poščižece kakega priletnika ali priletnico. Vse te prikazni so potrebne v sedanjí dobi za omikano društvo, vemo, ka se ne da samo učiti in modrovati, najmenje po večerih; vendar pristavljam opombo, ka nikakor ne odgovarja čitalničnemu namenu, ako mladina plešoča in veseleča se v čitalničnih prostorih redno govori jezik, kteri kljubuje §. 17. čit. pravil glaseči se: Društveni in poslovni jezik je slovenski. Opušča li se vršitev te točke, spodleti vsa vrednost takih veselíc, in toide od početka do dnešnjega dne v istomerni kolomiji. Ako se to na bolje ne spremeni, treba bode čitalnico pretvoriti v društvo omikanih možakov, kteri bodo sešedši se, prebirali, pogovarjali se in posvetovali o narodnih stvareh, dovoljni edino sobano.

Predlagal bi, da se prenaradijo čitalnice v politiška društva, ali inaiči povedano, da se pridruži pravilom točka dopuščajoca prestop na politiško polje; toda v menjših mestih je premalo sposobnih in godnih osob, in društvo bi imelo premalo ugleda in veljave, zato se skladam s tem, naj ima vse slovensko štirsko eno politiško društvo v Mariboru, ter živo priporočam, da se mu mahoma pridruži vsak omikan in značajan narodnjak, da more početi delovanje, rabe dane nam pravice na dobro slovenskega naroda.*

Sicer nađejamo se od novega odbora, kteremu na čelu je sedaj g. dr. Gršak, junak krepkega duha, redke marljivosti, neomahljive stanovitnosti, da prerodi narodnim duhom čitalniško življenje, ponovi duševno črstvo izlast s tem, da bode čitalnica narodno ognjišče in omikališče. Srečo dobro!

Od Savine, 30. maja o. [Izv. dop.] (Nekaj o ravnopravnosti kmečkkega stanu.) Bilo je lanskega leta meseca junija, ko so se pri rajnem c. kr. okrajnemu uradu v Gornjemgradu dajale lovske pravice na novo po očitni dražbi v zakup. Pri prejšnjih dražbah je po lovski postavi tudi ta pogoj veljal, da kmečko ljudstvo se dražbe udeleževati ne sme. Kar pa so nove državne osnovne postavé na svitlo prišle, je vsakdo mislil, da ta že sam ob sebi nepravilni član postavé se med dražbene pogoje ne bo več jemal. Prišlo je tedaj k dražbi več kmečkkega ljudstva. Ko pa uradnik v pričo okrajnega predstojnika prebere dražbene pogoje, vsi nazoči kmetje ostrmijo — bral je namreč tudi stari pogoj: „Die bäuerische bevölkerung ist von der lizitation ausgeschlossen.“ (Kmečko prebivalstvo je od dražbe izključeno.) Vendarle si mislijo, da se v resnici ne bo na ta pogoj obzir jemalo; začneta se dva kmeta tedaj dražbe vdeleževati, eden hišni posestnik in krčmar v Lučeh, drugi, zemljiščni posestnik in župan pri Novi štifi. Predstojnik pa jima precej oklicevaje se na omenjeni pogoj, prepové se da-

*) Morebiti bo glas našega č. dopisnika več koristil, kakor je koristil naš sestavek o političnih društvih. Vredn.

por, kajti kader koli ga vzmerni veter, vidi se daleč sv. križa znamenje, — znamenje, ki se po nekoliko minotah že vmekne Mohamedanskemu polumesecu.

Na dvorišči je trumica perjanikov že na konjih, pripravljeni so na pot, kamorkoli bode ljubo vojvodi.

Lehka je pobota z vezirjem, po všeči je mu vse, kar le poželita poslanca, tudi svobodni odhod z orožjem.

„In z imetkom, kolikor ga more kdo odnesti,“ — pristavi vezir.

„Naša imovina je orožje, naše imenje so obrunke, od kterih se ne poslovimo nikoli,“ — ponosno odgovori Bogdan.

Brez daljšega pikanja je konec priprostega razgovora, grad je vezirjeva vlast, in kdor hoče, ta se sme oteti brez vsakojake ovire.

Perjanici so že pripravljeni na odhod, le vojvoda, ko se jim pridruži, zapusti grad, ta ključ bosniške vlade.

Tamkaj pred velikimi vrati stoji druga vojska, ki je s svojo uprnostjo bila vojvodo prisilila, da je izdal grad; ali zdaj se ne gnjete čudno, kakor se je gnjelo pred večerom, ko so se posmehavali vojvodi, temuč ta poslednja trenutja se vzbudi v njih bojni strah, in vrednejši, če prav vojščaki, hote se posloviti od vojvode in perjanikov, od teh bojnih vzorov.

Vojvoda pride na dvorišče; v mesečini se mu na obrazi nekaj posveti tako, kakor solza; prikloni se in z roko mahne po zraci — perjanikom na pozdrav, molče odide na trdnjavo, stopi k praporu, ki vihra nad velikimi vrati, izdere ga iz skob, vrne se z njim k svojim perjanikom in stopi prednje. „Bosne ni več?“ — bridko spregovori, „u je prapor ne bode več plapolal v zraci, ter ne več naroda klicali na slavadatne boje; bosniški narod se ne zbere več pod sv. križa prapor, kajti ta prapor je raztrgan in praporišče zlomljeno,“ — in prapor strga s praporišča, odtrga sebi kosce, ostanek pa dáde perjanikom: „Nujte, vsak si odtrgaj kosce na spomin!“

Perjanici popado prapor in jamejo trgati ga, ob enem pak se jim vzmičejo iz prz najgloblje bolesti glasovi; trpke solze jim iz oči po obrunkastih licih kapljejo na to sveto znamenje bosniške kraljevine; skrbno spravijo vsak svoj kosce prapora za oklep.

Ta prizor je skoro omračil vporno vojsko. Čakajo pred vrati, glaven

stok se čuje iz njihovih vrst, mnogo jih trka na prsi nekteri pa zabavljivo omenjajo: „Tudi nam se spodoblja takov spominček!“

Kakor bi le vojvoda in perjanici bili tu, a nikogar drugega ne, Radić praporišče vpre v tla in prelomi, oba konca dvigne s tal, šine na kornja, molče dáde znamenje na odhod in sam s svojim konjem zdirja naprej.

„Z Bogom, vojvoda!“ — kriče vporniki, a Radić ustavi konja, vstavi se tudi perjaniki.

„Vi psi!“ zadere se na nezvesti ljud, „tudi vi bi tedaj radi svetega prapora nekoliko na spomin, — prapora, ki ga niste hoteli braniti, ki ste ga izdali! — Nate to-le malenkost, zató da Turek ne bode dolgo časa iskal tega ostanka, da boste torej tem popreje sužnji!“ — in obe polovici trešči med-nje, da se dva — trije teh nezvestnežev zvalé na zemljo, potlej pa na čelu svojim perjanikom divje zdirja od vrat po mestu iz bosniških kraljev gradu.

D drugega dne jutraj — 19. dan julija meseca 1459. leta Turki pritomastijo v Bobovski grad; poprej se je sv. križa prapor vil nad velikimi vrati, a zdaj se nad njimi sveti polumesec, — Bosni je osoda odločena, kajti ko hitro se je bila razvedela vést o izdaji Bobovskega gradu in da ga ni mogoče vzeti Turku; potlej obnupajo še ti, ki so zmerom verovali v svojo moč; menili so namreč, da Bog sam nasprotuje Tomaževiču, a kdo bi orožje mogel polomiti Bogu? Zavrglo je Božje obličje Tomaževiča, odsodil mu je Bog pogin, zaradi njega pa vsej kraljevini! Nič več ne vzdrži vojska; iz početka je od samega strahu begala sem ter tje, a naposled se je vendar v Ključu jela zbirati okrog kralja; a kupoma zopet zapušča Ključ, vsega se nađaja, vsakršne osode, torej se vdaja. Tretji dan Mehmed, ker ni niti urice potratil v Bobovci, že rolni okrog Ključa, kralj pa je sam s svojimi perjanici vred v mestu; rad bi Tomaževič, da bi se pogodil z vezirjem, ki je bil prišel sultanu na pomoč, pogodil se tako, kakor zahteva njegova osamelost. — Zagotovljeno mu je življenje, zagotovljeno ime, tudi svoboda, le da bode sultanu pokoren, potlej pa naj se pobere, kamor sam hoče, samo meju rodove ne, kolikor jih ima v varstvu sultanija, kteri bode vlast posle tudi Bosna.

(Dalje prih.)

lje dražbe vdeleževati. Njihovo in drugih protestovanje je bilo vse zastoj. Kar pa se nam najnepravičnejše v tem zdi, je, da je predstojnik drugemu, kateri je tudi kmečkemu stanu, licitirati pustil. Morebiti da je predstojnik na to obzir jemal, da je bil ta kmet poprej c. k. žandarm. — Tu imate pričino o ustavnem duhu uradniškem po želeti!

Politični razgled.

Cislajtansko ministerstvo je poslalo c. kr. namestniku v Dalmaciji zaukaz, naj se okrajnim glavarstvom strogo naloži, da zatró vsako agitacijo, ki bi namerjala združenje Dalmacije z Ogersko. Namestnik je svoje neki že storil, on in ministerstvo pa sta menda pozabila, da se zgodovina dan-denes ne dela samo okrog zelene mize!

„Debatte“, list ki ne dobiva samo denarjev ampak tudi spisov iz državniških rok, žuga z nemškim odpadom od Avstrije, ko bi se hotela napraviti resna sprava med narodi, t. j. odpraviti hegemonija Nemcev in pričeti boljša doba splošne ravnopravnosti vseh narodov. „Skušnja — piše ljubeznjiva dekla — uresničiti tirjatve Čehov in Slovencev morala bi Nemce in na kranjskem tudi Italijane (! Italijani na kranjskem, pa pamet v takem listu je isto!) siliti, z vsemi silami braniti se proti tem tirjavam in ako bi bilo treba iskati pomoči v približanji do sorodnih sosedov, torej v odpadu od Avstrije!“ Kaj takega se sme proti Slovanom tiskati za njih denar! Tu iščite izvirov one nezadovoljnosti, ki se Vam od dne do dne bolj kadi pod plačani in kupljivi nos!

Dunajski časniki prilagajo potovanju egiptovskega vicekralja velik političen namen, češ da se je on le za to na pot podal, da bi pri posameznih evropskih vladah zavohal, kako bi ga kaj pogledal, ko bi hotel postati od Turčije popolnoma neodvisen. Da dunajski Turki niso za egiptovsko samostojnost, ampak za turško nadvlado, menda ni treba dostavljati.

Nj. veličastvo je neki knjezu Sapiehu svetovalo, da ne bi odložil svoje častne službe kot deželni maršal gališki. Pravijo, da se je knez pokoril cesarjevi volji. Ob enem je bojda cesarica knjezu obljubila, da pride letos še enkrat v Krakovo in Lvov, in da bi prav rada zopet videla Galicijo.

O prihodnji politiki gališki piše „Dz. Lv.“: Nobena delegacija, kakoršna naj bi že tudi bila, ne bo na Dunaji nič opravila, ampak vsaka bo brez vsake koristi samo na Dunaji čas tratlila in po brezvspešnem prizadevanji deželo še bolj osramotila.

Dunajski in peštanski listi se v uvodnih člankih in listkih pripravajo, ali naj se cesarica raje mudi v Cis- ali v Translajtani. Nove „Presse“ nismo še videli v tako ljubeznjivi obleki, kakor v tej zadevi.

Do zdaj se je na Českem oglasilo 16 osnovnih odborov za dovoljenje taborov. Ako pomislimo, da pojde dr. Giskra na odpust in da bo dr. Banhans kot njegov namestnik skrbel za svoj prostorček v avstrijski zgodovini, mislimo, da bo marsikter teh taborov običal v uradniških pisarnicah. Kako stoji dr. Banhans proti narodni stranki česki, znano je do presita.

Kakor se „Politiki“ piše iz Zagreba, je imelo princ Napoleonovo potovanje na Hrvaško namen, deželo in prebivalstvo preštudirati iz političnega obzorja ali vsaj zaslišati poročila v tej zadevi.

Iz Ogerske naznanja zadnji telegram: Déak je zagovarjal adresno osnovo svoje stranke. On še enkrat pogleda na zgodovino sprave in trdi, da se je sklenila po dobrem in resnem premišljevanji. Od teh mal ni vedel nihče kaj boljše svetovati, in nove naredbe so se kot precej dobre skazale. Po Deaku so se vsi Deakovci in tudi nekoliko opozicijonalcev odpovedali besedi. Včeraj je imel biti konečni govor poročevalcev, po tem pa glasovanje.

Iz Španije se poroča, da ima biti te dni glasovanje o skupni ustavni osnovi. Ob enem se razglašča dozdevno novo ministerstvo. Kader se bo istinito imenovalo, bomo že tudi mi priobčili imena novih monarhistov.

Kaj sodi Napoleon o novih volitvah na Francoskem in kako hoče v okom priti rastoči opoziciji, o tem se nič gotovega ne čuje. Da mu volitve niso po godu, samo to je zanesljivo.

Iz Rusije se poroča želja, da bi se po vseh katoliških cerkvah posnemal lepi in vzvišeni izgled, ki ga je dala cerkev kovnoškega okraja, kjer se je vsa služba božja jela opravljati v ruskem jeziku.

Razne stvari.

* (Polk „Deutschmeister“) pride v Ljubljano, kakor se čuje. Ta naredba bode menda vladen odgovor na prošnjo ljubljanskega nemškega mestnega zbora, naj se ustavne postavbe na Kranjskem suspendirajo. Posebno veseli Slovenci tega regimenta, ki se kakor znano, rekrutira iz dunajskega prebivalstva, menda ne bodo. Šiler — bog mu ta greh odpusti, ker je drugega mnogo dobrega storil — je v svojem Valenštajnu hrvaškega vojaka počrnil. Novejši čas in skušnja uči svet, da se hrvaški in slov. vojaki obnašajo izvrstno, kjer so štacijonirani, in sicer mnogo mnogo lepše nego — marsikteri, ki nosijo „kulturno“ marko.

* (Vzroke ljubljanske dogodbe s turnarji) česki časopisi tudi tam nahajajo, kjer so, namreč v vedni negaciji narodnih pravic Slovanom. „Narodni listy“ pišejo končaje dolg članek o naših „nemškutarih“ tako-le: „Reč je sama na sebi jasna, in mnogo se lahko navedimo iz nje. Povedali smo že, kdo je vzrok vsega tega neslišnega in pridrznega obnašanja Nemcev med cislajtanskimi Slovani. Za gotovo sledi iz tega, da ni modrega in za ta trenotek pripravnega leka proti enakim žalostnim do-

godbam, ktere našo preomikano stoletje nekako čudno osvetljujejo. Izvira pa tudi iz tega, da je trud zastoj, ustavo nam usiliti, pa se ne odreči centralizaciji, ki ni mogoča v Avstriji. Delajte kar hočete; vam ni mar za konečni konec. Vendar bo naša prihodnja generacija, ker ne bo doživela slasti absolutistične narodne hegemonije, za precej druga, nego je zdajšnja, in čim dalje trpijo ustavne forme, tim večjo moč bodo vse te slovanske manjšine dobivale proti rojenim nemškim manjšinam, katerih ne bodo državne sisteme, akoravno jim mile, pri gospodstvu obdržale.“

* (Tagespoštni dopisnik iz Maribora) je hotel za pretekli teden zaslužiti svoje poročevalske groše, katerih je bojda tem bolj potreboval, ker je vedel, da mu bistriški shod k drugim luknjam v njegovem žepu napravi še eno. Ker se v Mariboru malo poročevanja vrednega godi, razdražil si je mož svojo strupirano fantazijo in izmislil to-le laž: „Dr. Dominkuš namerava ob istem času, ko bodo štirski ustavoljubneži zbrani v Bistrici, napraviti v svojem vinogradu na Dolnji Poljskavi (pol ure od Bistrice) zbor narodnih prenapetih te okolice“. Na to pride obligaten hinavsk zdihljaj. Morebiti pripomoremo lačnemu dopisniku k novemu zaslužku, ako mu povemo, da „Tagesp.“ zdaj lahko piše, ka je s tem svojim poročilom samo — muhe lovil. Gosp. dr. Dominkuš se je bil že v saboto odpeljal v Zagreb, od koder se je vrnil še le v torek. Sicer pa mislimo, da bi se bil smel gosp. Dominkuš vsem štirskim nemškutarjem kljubu peljati na svoje posestvo, kander mu ljubo in drago, in s seboj pripeljati gostov po svoji volji, in da mu v to ni treba „Tagespoštnega“ dovoljenja, še menj pa njenih praznih zdihljajev.

* (Iz Slov. Bistrice) se nam piše: Telegrafiral sem Vam, da je bilo pri shodu kakih 400 ljudi, po natančnejih sporočilih moram to popraviti. Pri obedu jih je bilo le 350—360, zvečer pri shodu pa še ne 300. — Tagespoštni sporočevalci govorijo o 2000, gotovo je take očale imel, s kterimi se vsak človek 10krat vidi; ali pa morebiti njemu vsak Nemec in nemškutar šteje za 10 navadnih ljudi, posebno Slovencev. Zato tudi pri naših slovenskih taborih 4—5 oseb za eno štejejo. Naj „Tagespost“ še tako hvali „Verfassungstag“ v Slovenski Bistrici, veliko blamažo vendar čuti vsak ustavoprijatelj, in slišal sem na svoja lastna ušesa, da so si kaj večega in sijajnejega pričakovali.

* (O škodovani kmetje vevški), ki so jih bili vrgli v ječo, zadobili so — kakor piše „Triglav“, zopet svobodo. „Laib. Ztg.“ je bojda prinesla oficijalen popis znanih nedeljskih dogodeb.

* (Oklic kranjskega deželnega predsednika se glasi.) Prebivalci okolice Ljubljanske in Litijskega okraja! Prežalostno in pregrdo je, kar se je v Vašem osrednji godilo na dan 23. tega meseca. S sosodnimi mestjani in lastnimi rojaki svojimi, kateri so k Vam prišli brez hude misli z najmirnejšim namenom, da se med sabo razveselijo, ravnalo se je hudo in surovo, da je groza. — Krivci bodo za to odgovor dajali pred sodbo in zadelo jih bode ojstrost postave vsa in cela. Znano Vam je gotovo, da se je lansko leto v Vašem obliži enaka hudobija godila, in da je bilo zavolj tega večje število mladih ljudi za delj časa v ječo obsojenih. Njegovo Veličanstvo, naš premilostljivi cesar in gospod je v svojem brezskrajnem velikodušji jetnikom, ni še davno, odpustil kazni, kar so je še pretrpeti imeli; bilo je upati, da se ne bo nikdar več kaj podobnega med Vami godilo. Tem živejši mora v srce do dna zaboleti vsacega prijatla Vaše dežele, vsacega prijatla človeštva in kristjana vsacega, ko vidi tak hitro po cesarski milosti ponavljati se hudobijo. — Kmetovalci! Zaupajte cesarski vladi, zaupajte gosposkam, ktere le na Vaše dobro merijo in za-nje skrbijo. — Kakor lastnina Vaša in svoboda Vaša, tako stoji tudi Vaša vera in Vaš jezik pod brambo postave. Živa duša ne misli in ne more Vam ju odvzeti. Kdor bi Vam kaj takega pripovedoval, je slabega uma ali pa hudoben sovrážnik reda in resnice. — Država Vam vero varuje z vso svojo močjo. Vaš jezik je postavno vpeljan v uradnih in šolah, in vpeljan ostane tudi za naprej. Kmetovalci! Varujte se posilnosti, kakoršne si bodi; kdor bi se zapegljal dal, naj bode gotov, da se mu bo huda godila in kesal se bo britko. Zdinite se marveč z mano, zedinite se z vlado svojega cesarja v prizadevanji, da se mir in sprava povrne in ohrani Vašim hišam, da Bog blagoslovi Vaše delo, in da Vi sami zamorete v svobodi in v miru živeti v svobodni in mirni domovini. Bog naj čuje nad Vami! V Ljubljani dne 29. maja 1869.

C. kr. deželni predsednik Conrad žl. Eybesteld.

Listnica vredništva:

Löblicher Turnverein in Laibach: Ersuchen, uns weitathmige Auslassungen, wie die beliebten, namentlich wenn sie uns ganz ungerechtfertigt unter der Maske von „thatsächlichen (!) Berichtigungen“ und unter protziger Berufung auf unverstandene Gesetze präsentiert werden, via der löblichen Staatsanwaltschaft Cilli zumitteln lassen zu wollen. Dieser Umweg muss häufig auch unsererseits Ihren Parteigenossen gegenüber gesucht werden. Hoffentlich wird die löbliche Vereinsleitung vorläufig noch unerwiesene Behauptungen, wie z. B. jene von aufwieglischen Briefen aus Laibach, eher zu beweisen versuchen müssen, bevor solche als thatsächliche Berichtigung im Sinne §. 19 Pressgesetz Anspruch auf Beachtung werden erheben können. Nach versuchtem Beweise werden sich Kürzungen der „Berichtigung“ wohl von selbst ergeben, wenn fortgesetzte Erhebungen überhaupt Ihre Berichtigung nicht unmöglich und unnöthig gemacht haben werden. — In merito machen wir vorläufig die treffliche „Abfertigung“ der „Zukunft“ zur unsrigen. Achtungsvoll

Die Redaktion des „Slov. Nar.“

G. „tretjemu v zvezi“ v Št. Gradcu: Sestavek: „En dan v slov. Bistrici“ smo dobili za danes prepozno; znana plesnjiva ploša se pa danes že umiva in stopi prihodnjič na davnej odmerjeni prostor. Zdravo!

Dunajska borza od 2. junija.

Enotni drž. dolg v bankovcih 61 fl. 82 kr.	Kreditne akcije 291 fl. 70 kr.
5% metalike z obresti v maju in nov. — fl. —	London 124 fl. 69 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 69 fl. 85 kr.	Srebro 122 fl. — kr.
1860 drž. posojilo 101 fl. 80 kr.	Cekini 5 fl. 86 kr.
Akcije narod. banke 748 fl. — kr.	

znana iz onih samih; naj Vam torej le mnenje privatnih krogov omenim. Početje one baže Nemcev, ki so zakrivali v Ljubljani one žalostne dogodke, je tudi v Pragi in sploh po celem Českim znano in lahko rečem, da je prigodek le malokterega osupnil. Osupnilo je pa vsacega obnašanje c. kr. častnikov, srenjskega zbora in drugih oblastnih. — Že takrat ko se je čulo, da ljubljanski slov. volilci ne bodo volili v mestni zbor, je bilo mnenje v tukajšnjih višjih krogih proti tacemu postopanju; zdaj pa ko je nemški ali liberalni mestni zbor dvakrat, pri vižmarskem taboru in pri bitki, kakor so imenuje tukaj sploh oni krvavi spodavek kmetov z nemškimi „turnarji“, pokazal več kakor je prav in kar je v krogu njegove kompetencije svojo enostranost, zdaj se pa sploh ono postopanje zametuje. Dunajski dopisovalec „N. L.“ pravi v svojem dopisu o tem: „Ker se rabi proti nam nepravilno orožje, je dobiček našim nasprotnikom, in kar je morda dobro v veliki politiki, ne velja za občno življenje.“

Drugi letošnji tabor českih delavcev je bil večeraj popoldne na Rohanskem otoku, na severnem koncu mesta Prage. Tega tabora se je vdeležilo le kadih 5000 delavcev. Da je bilo tako malo vdeleževalcev je kriva največ razprtija, ki se je vnela zadnji čas v delavskem društvu „Oulu“; dalje se je pa od neke strani razglasil dan poprej po časopisih oklic, po katerem bo na dan tabora na Rohanskem potoku godba, ples itd. ter bo moral vsaki kdor bi tje šel, 20 kr. vstopnine plačati, kar je gotovo mnogo delavcev odstrašilo. Tudi ni bilo več take navdušenosti, kakor pri prejšnjem. — Za predsednika je bil izvoljen g. Němec in za podpredsednika g. Jiranek. Govorili so sledeči gospodje, večidel delavci: Predsednik Němec se zahvali za zaupanje ter govori od potrebe gnotne in duševne povzdige českih delavcev. — Pelant priporoča omiko telesno in duševno kot zakladni kamen vsega blagostanja. — Kulhovy govori o slabem stanju českih delavcev in sploh celega českega naroda, ter zopet priporoča, naj skrbje delavci sami za svojo duševno omiko. — Šafarik: naj se udeležijo delavci tudi političnih pravic, in Haman tirja, naj se delavci zastopajo tudi v postavodavnih krogih. Govori so bili vsi z „slava“ in „na zdar“ klici pohvaljeni. Potem je bral g. Šima resolucije, ki so oni od tabora na Letni več ali manj podobne. —

V majhni obliki smo videli večeraj lanske slavnosti provod. Svečila se je zastava podporovalnega društva praških mesarjev. Te slavnosti se je vdeležilo 13 tovaršij in 23 društev, vse s svojimi zastavami in godbami, in večidel v krasnih oblekah, ktere so se bile za lausko slavnost pripravile.

Politični razgled.

Deželni predsednik kranjski pl. Konrad je poklican na Dunaj poročat o stanju in mišljenju ljubljanskem. Ljubljanski mestni zbor je sestavil promemorijo, iz ktere je resnica principijelno izključena. „Tagblatt“ zabavlja vladi, ker premalo podpira šuntavske namene njegove stranke: Nehvaležnost je plača sveta! Dežman pojde na Dunaj nepristransko poročati: kozel vrtnar!

V Velikovec na Koroškem se Slovenci bojda krepko prizadevajo, da bi spravili Slovence v deželni zbor. Korajža in delavnost velja!

Nabergoj je govoril v Trstu za ravnopravnost slov. okoličanov. Prihodnjic več.

Lastnoročna pisma cesarjeva ministroma Taaffeju in Andrasiju velevala, da se snidejo delegacije 4. julija. Deželni zbori se bojda skličejo 9. septembra.

Dunajski listi, vladni polvladni, in drugače kupljivi, manji in večji so polni najnesramnejšega zabavljanja, ščuvanja, psovanja in denunciacij proti Slovincem. Pa najse kdo reče, da nismo „rechts & schutzlos“ — brez pravice in brambe!

Čehi ne hoté voliti v kupčijske zbornice.

Prihodnjo nedeljo se snide v Pragi škofovska konferenca. — Krajevgraska srenja hoče, da se odpravi trdnjava okolo tega mesta.

Vsled ministerske naredbe morajo uradi na Gališkem ne le s strankami, ampak tudi med seboj obcevat v poljskem jeziku. Tudi za Šlezijo je ministerstvo zapisalo nekoliko ravnopravnosti na papir. Gledé Slovencev: vide prvo stran denašnjega lista! Živila ravnopravnost, kjer je je kaj! —

V ogerskem deželnem zboru je z 255 proti 142 glasom obveljala adresa Deakove večine. Na želje in tirjatve opozicije se tudi tam ni ozir jemalo: Ko bi se opozicije dale zadušiti z glasovanji!

Iz Nove vasi pri Varaždinu se naznanja, da so se kmetje krvavo tolkli z vojaki in žandarji. Dva sta mrtva, mnogo ranjenih, vzroki neznani. — V Reki so se stranke med seboj bile, prišlo je do škandalov na ulicah. Avstrija se bolj in bolj konsolidira!

V srbskih listih so brati pritožbe o pošilju in surovosti odpozvanega bosniškega guvernerja Osmana Paše. — Tudi na Grškem se množi zopet razkačenje proti Turkom.

Srbska skupščina, ki ima dokončati srbsko ustavo, sklicana je na 22. dan junija meseca.

Prvi adjutant črnogorskega knjeza, Radonić se je iz Dunaja domú vrnil z veselim sporočilom, da se sme na Dunaji za Črnogoro napravljene 3000 iglenih pušk brez ovir prepeljati v deželo. Za to bo Črnogora zopet jemala sol iz Avstrije.

V severno-nemški zvezi pridno delajo nove davke: v Španiji je Castelar prav čvrsto govoril proti monarhijam. Prusi si z novimi davki ne bojo opomogli, Španjci ne z lepim govorom, ker večina hoče imeti kralja in ko bi ga morala z lučjo iskati. V Španiji je nova monarhična ustava torej potrjena; republikanci so obljubili, da se bodo za zdaj večinoma udali.

Med Avstrijo in Italijo se je sklenila pogodba, kako bote te državi med seboj izdajale drugodržavne zločince.

Ruska vlada hoče po poročilih svojega poročnika v Carigradu konečno skleniti, kako se jej je obnašati v vzhodnem vprašanju. —

Razne stvari.

* (Sodnijske razsodbe) mora obsojeni vrednik take tiskati, kakoršne so se mu poslale, brez pristavka, opombe in popravka: hinc illae . . . !

* (Iz Celja) se nam piše: V Savinski dolini sta se na Telovo ponoči dva brata iz gostilnice domu podala. V hosti, skozi ktero sta morala iti, nju pričakajo s krpelci obroženi fantje, enega ubijejo in ga na mestu hudodelstva pustijo. To se je v Braslovski fari dogodilo, ker pa je ubiti fant v Gomilsko farno spadal, so ga sosedje hoteli v njo na pokopališče nesti. Ali Gomilski gosp. župnik ni tega dovolil, rekoč, da mora po postavi mrliča biti pokopan biti, kjer je umrl. Ubitega fanta so potem v braslovski fari pokopali. — Zakaj pa ta postava nima na Kranjskem veljave, kjer je v ekscesu ljubljanskih turnarjev 23. maja t. l. orožnik (žandar) Jakoba Rodeja usmrtil, in kjer so mrtvega ne v njegovi fari pokopali, temuč v Ljubljano tirali?

* (Dr. V. Zarnik častni srenjčan.) Občina Zagorska pri Kalcu na Pivki je imenovala soglasno novega trebanjskega poslanca g. dr. V. Zarnika še pred volitvijo za svojega častnega srenjčana.

* (Na gimnaziji mariborski) se je pričelo preiskavanje proti profesorju naravoslovja na viših razredih gimnazije, kateri je svojim učencem razlagal in priporočal Darwinovo hipotezo.

* (Mariborski nemškutarji) hočejo svoj izlet v Bistrico „ocirati“ z nekim „drohbriefom“. Bog ti ga vedi, kako in kje so si ga dali zaradi lepšega menda sami napraviti, da bi imeli priliko sebe in svojo hrabrost hvaliti, in pa blato metati na „pfäffisch-nationale Parthei“. — Enega teh nemškutarjev je nekdo vprašal, kako so kaj v Bistrici govorili. „E — pravi mož — za to se nisem brigal, jaz sem jedel in pil, govori in te neumnosti meni nič mar! Hoch! die verfassungsgörine partei!“

* (V nedeljo) 6. t. m. se snidejo rodoljubi št. lenartskega okraja pri posestniku gospodarju Divjaku na posvetovanje zaradi naprave slov. tabora v tej okolici. Rodoljubi bližji in daljni so spodobno povabljeni udeležiti se prvega posvetovanja o zadevi, ki je tem važnejša, ker je tabor namenjen že na skrajno mejo.

* („Tagblattova“ doslednost.) O vižmarskem taboru je pisal ta list: „Mirni gledalci so našli k večjemu 8000 taboritov, več ko polovica je bilo samih žensk in otrok. Govori taborski so se razdoneli brez vidnega uspeha. Večina zbranih jih še slišala ni. Množica je stala brez čutila in živio-klic in plosk prihajal je le od posameznih kričonov. Dr. Costov govor se ni čisto nič prijel. Na obrazih taboritov, ko so domu odhajali, brala se je nezadovoljnost in pa čut, da niso našli, česar so pričakovali. Gosposki ni bilo treba za red nobenih posebnih priprav delati, in res tudi nobene nerednosti ni bilo.“ Zdaj pa so tabori krivi, če se nemškutarjem — sanja o sodnjem dnevu.

Dunajska borza od 4. junija.

Enotni drž. dolg v bankovcih 61 fl. 82 kr.	Kreditne akcije 291 fl. 70 kr.
5% metalike z obresti v maju in nov. — fl. —	London 124 fl. 65 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 69 fl. 85 kr.	Srebro 122 fl. — kr.
1860 drž. posojilo 101 fl. 80 kr.	Cekini 5 fl. 86 kr.
Akije narod. banke 748 fl. — kr.	

Oznani!

JANEZ LACHER

je preselil svojo bogato zalogo

pohištva, lesenega, pletenega, hišnega in kuhinjskega
orodja in pa posteljnega blaga

v Grasko predmestje v novo Šmidererovo hišo.

Ob enem p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da pohištvo po želji tudi izposojujem. Kupljeno blago za svoje stroške zavijam in kamorkoli na dom pošiljam. Cela pohištva, za najmanjšo sobico kakor za velike salone in cele hiše se lahko takoj v moji zalogi izberó in odpošljejo.

Priporočam svoje po najnovejših šegah ukusno izdelano blago p. n. občinstvu in obetam najboljšo postrežbo in kolikor mogoče nizko ceno, ktera se mi — ako bi to kdo želel — tudi v polletnih obrokih izplača.

V Mariboru maja meseca 1869.

Janez Lacher.

Dež je tisti celi dan kakor iz škafa lil in čuda velika, da je še 99 volilcev prišlo. „Narod“ je soglasno dr. Zarnika volil, onih 7 glasov je dr. Suppan le od ljudi izven naroda stoečih dobil, kakor so dr. Škedl, Böhm, Steiger i. t. d., to se pravi od tacihi mož, kateri ne bi niti za sv. Petra glasovali, ako bi v slovenski obleki iz nebes kot kandidat v Trebnje prišel.

Iz Ljubljane 2. junija [Izv. dop.] (Doneski o Janjčem in Vevčem ter druge razne stvari.) Znano je, da je ves teden pred turnarskim zajčjim begom vsaka perica in mlekarica po Ljubljani pripovedovala, kaj čaka turnarjev, ako pridejo v bobni in zastavo na deželo. Da so se kmetje res protivili samo političnemu demonstriranju, poleg drugih premnozih okolnosti priča tudi sam uradni list „Laib. Ztg.“, ki 1. junija piše, da kmetje, ko so k turnarjem na Janjče prišli, zahtevali so najprvo njih znamenje: zastavo. Znano je, da sta časopisa „Tagblatt“ in „Laib. Ztg.“ kmete pogovarjala, naj mirujejo, torej sta vedela, kaj se turnarjem obeta. Znano je, da se je nekoliko dni poprej po Ljubljani govorilo, da so kmetje po hišah in po drevji prilepili svarilne liste, naj turnarji ne bobnaajo ter ne razsajajo. Pripoveduje se, da so kmečki župani Pajku naravnost rekli, naj nemškutarji ne hodijo na kmete, ker nikdo ne more biti porok za ljudstvo, ktereга niti župani nimajo v skrinjici zaprtega. Čuje se, da je bil v petek (21. maja) neki kmečki župan prišel nalašč prosit Pajka, naj nemški turnarji doma ostanejo. Govori se, da je g. Arko, župnik na Janjčem, pisal Dežmanu v soboto (22. maja), naj turnarji v Ljubljani ostanejo, ker je vse razkačeno na nemškutarje. Znano je poslednjič, da g. Arko, Dežmanov prijatelj, kateri je turnarjem imel na Janjčem mašo služiti, bil se je v nedeljo (23. maja) umaknil v Šmarten pri Litiji k birmi, kajti se je menda bal stvari, kakoršne so se potem res dogodile.

Cesarski namestnik, g. Konrad pl. Eyhesfeld v svojem zadnjem razglasu govori Slovence: vaš je jezik je postavno vpeljan v uradnih in šolah in vpeljan ostane tudi za naprej. — Mi si hočemo te besede ces. namestnika v spomin utisniti, a reči moramo, da žalibog niso resnične, vsaj po polnem resnične niso. Postavno je res, da bi slovenščina morala biti uvedena po uradovih in učilnicah, a ta postava je samo na papirju, §. 19 še zdaj ni oživel. Kdaj je vlada našim uradnikom ukazala, da službo izgubé, ako ne znajo ali ne hoté kmetom po pisalnicah slovenski pisati, ter jim na dom slovenskih odlok, slovenskih pozivov pošiljati? In če se to sem ter tam res časi zgodi, ali se godi povsod? Ali niso to še zmerom sami izimki? Ali ni še zdaj tako, da nemškutarski uradnik pisano pogleda vsacega, kdor zahteva slovenskega uradovanja? In če ga pisano pogleda, tudi vé, da ga sme pogledati, ker mu ne stoji za petami nikakoršen strah. O tej priliki nam ni zamolčati, da nekoliko krivice je res tudi na slovenski strani. Po pravici nam Dežman očita, da slovska večina v ljubljanskem mestnem odboru ni v zapisnikih pustila niti ene slovske črke; da slovenski govorniki slovenskih taborjev pri delitvi živinskih premij pišejo nemške zapisnike; da slovenski deželni odbor slovske prošnje po nemški rešuje itd. Kako se godi slovenščini po učilnicah, ni treba na široko pripovedovati, dokler smejo naši učitelji slovenski mladini jezik njenih očetov javno imenovati: oslovenisch. Če je res, kar piše g. ces. namestnik, potem je laž, kar Slovenci o tej stvari po novinah pišemo in pišemo, kar po taborjih in deželnih zborih govorimo in govorimo. A žalibog, da ni laž! Vsako ped prostora si nam je priboriti z muko in trudom, ter vedno se nam je bati, da ne bi izgubili te male stvari, kar smo si priborjevali. Niso li poslednje dobo javno izrekle dunajske novine, da nemščina ne sme ostati pri Dravi, nego da se mora širiti po uradovih in učilnicah do adrijskega morja? — Mi, kolikor je v naši moči, iskreno podpiramo tešilno prizadevanje g. ces. namestnika, ter njegove miroljubne besede, ktere govori Litijcem in ljubljanskim okoličanom, samo to opominjamo, naj bi se o tako važnih prilikah operiralo z argumenti, katerih ne more nikdo izpodbiti a še menj izpodbiti.

Čujemo, da so se v Kamniku nadejali mnogega števila Ljubljancev k čitalnišnemu krstu, kateri se je gođoval v nedeljo v 30. maja, ter da so bili naredili slavoloke in tudi na konjih prijezdili naproti Ljubljancem, katerih je potem prilezlo: 5 Sokolovcev v obleki, dve gospodičini in trije drugi gospodje, vsega skupaj 10 poštenih glav. Čudimo se tej bojazljivi mlačnosti v denšnjih, politično tako živih časih, v katerih je treba pokazati, da se ne bojimo nikogar, dokler stojimo na podlogi zakona in pravice.

Iz Ljubljane, 3. junija. [Izv. dop.] (Doneski o Janjčem in Vevčem.) Govori se, da črevljarski mojster g. Wolta toži g. Mayerja, ki je bil njegovega sina pred kazino zgrabil, ter da se je začelo ostro vojaško preiskavanje zoper vevške zmagonosne častnike, o katerih tožijo ljubljanske gospodičine, ki so bile ubitemu Rodetu nesle vence, da so jim na ulicah javno izkazovali zaničevanje. Ljubljanci Huynovega polka zaradi mnogih in raznih vzrokov davno ne mogó trpeti, in prosili so že, da bi se iz Ljubljane odpravil. Če se to do zdaj ni zgodilo, zadnji čas je, da se zdaj odpravijo, ko so zlasti častniki tega polka stopili v tako razdraženo razmerje z mnogimi osobami našega mesta. Znano je, kako so razmesarili delavca Hrastarja; znano je, kako je sam njihov svitli major za vrat v kazino vlek mladelega Woltovega sina; gotovo je, da je isti g. major na ulicah ustavil g. Nolja, misleč, da je on vrednik „Triglavu“, v katerem je bilo govorjenje o junaškem činu v Vevčem. Tudi g. Aleševac je moral iti pomoči iskat k g. cesarskemu namestniku, ker je novinar in torej v strahu, da se mu ne bi zgodilo, kakor Woltovemu sinu. — Čuje se, da je na tihem ovržena prepoved: nositi svetinje vižmarskega taborja, in pripoveduje se, da so v Ljubljani po noči na skrivnem z voglov uradno odpravljeni listi, ki so razlašali to prepoved. „Laibacher Zeitung“ 1. junija piše, da je v soboto (22. maja) na Janjče neki dijak pisal, da pridejo prihodnji dan turnarji „na boj“, in „Tagblatt“ pripoveduje, da je ta dijak že zaprt. „Laibacher Zeitung“ dalje govori, da so kmetje na Janjčem imenovali znanega slovskega voditelja, kateri jim je 50 gld. obetal, ako turnarjem vzemo zastavo. Zakaj „Laibacher Zeitung“ ne pové, kdo je ta znani voditelj? Mi bi ga sami

radi vedeli. Kar se tiče dijakov, ako nasprotni listi resnico govoré, moramo izreči resno besedo, naj se ne vtikajo v politično, nevarno delo, dokler je njih dolžnost učiti se, česar bodo potrebovali, ko pridejo v moško dobo, v kateri naj stopijo na politični oder. Mladenci vroče krvi često sami svojo srečo za vselej pogazijo, ako se mešajo v druge stvari nego v svoj posel. —

Zadnji „Triglav“ razgláša naslednje: „vprašanje c. k. uradovom: od vseh strani se za gotovo pripoveduje, da pri turnarskem dogodku v Vevčem niso zgrabili kmetje, nego turnarji, častniki in žandarji, ter da ni bilo nikakoršnega vzroka, neoboroženega ljudstva napadati z golo sabljo, z bajonetom in stielom; da so dalje odpuščenca Jakoba Rodeta v vrat ustrelili žandarji, ko je bežal od napadnikov; in druge rane, namreč mah na glavo, dva bajonetna ubada v stegna ter bajonetni ubad v prsi je dobil še le takrat, ko so ga brez pravice vlekl iz veže, kamor je bil pobegnul. Torej vprašamo: 1. kaj se je zgodilo, da se na tanko zve, kako je vse to res bilo; ter da se napadniki pokličejo na odgovor? Ali je bil mrlič Rode pred sodno komisijo (gerichtlich) raztelesen? Zakaj vevške kmete devajo v preiskavonje in celo z zapor, ker so bili oni zgrabljeni in škodovani? („Trigl.“ v opombi pristavlja, da so že iz zapora izpuščeni.) 3. Kaj se je zgodilo, kar se tiče delavca s priimkom Hrastarjev iz Ljubljane, ktereга so 23. maja letos c. k. častniki brez pravice pred kazino z golimi sabljami napadli in težko ranili? Ali so se rane uradno konstatirale? 4. Zakaj je uradni list „Laibacher Zeitung“ te tukaj omenjene stvari nekoliko popolnoma zamolčal, nekoliko pokvaril?“

Mi k temu samo to pristavljamo, da je bil in je še zdaj po „nemškutarski“ Ljubljani en glas, namreč ta: Rode je po nedolžnem ubit. — V humoristično stran janjske dogodbe spada tudi to, da so bili kmetje turnarjem ne kje naredili slavolok z napisom: hali haló, želodov več ne bo!

Iz Ljubljane, 3. junija. [Izv. dop.] Ščuváj ljubljanski v vsacem listu oznanja, kdaj in kje so ljubljanski okoličani zopet povprašali tega ali onega: je li Slovenec ali nemškutar? Mi vemo, da te novine lažejo, kakor bi orehe trlj; a nemškutarji vendar „Tagblattu“ vsako besedo tako verjemó, kakor bi bila zapisana v vseh štirih evangelistih, in torej verjemó tudi to. Za tega delj je čuti, da so si nakupili mnogo vižmarskih svetinj, ktere skrivaj pri sebi nosijo za „bogbodivaruh“, ako bi jih utegnil tu ali tam kdo povprašati, čegave vere so. — Še nič ni slišati, da bi se začele sodnje preiskovanja zoper kacega turnarja.

Iz Novomesta, 1. junija. — [Izv. dop.] Nahajajo se časih vesti iz Novomesta, ki različne dogodke po predragi Sloveniji razglášajo, vendar noben dopisatelj ne omenja dolenskega od nemškutarjev toliko zaničevanega kmeta: mislim zato, ker ni imel ravno prilike z dolenskim kmetom občiti. Namen mi je tedaj, nekoliko o dolenskem ljudstvu dovesti. Češče sem se že razgovarjal s čisto priprostim kmeti o domačih in narodnih zadevah ter spoznaval njih mnenje in želje. Vem, čast. bralcem „Slov. Naroda“ se čudno dozdeva, ka je po Dolenskem vse tiho in mirno, kakor v temni pozni noči gledé narodnega gibanja, narodnega življa; le redkokdaj se sliši kaj in še takrat samo o nerodnosti in barbariji novomeških nemškutarjev, ali pa od učiteljev, ki ne umejo svoje naloge.

Veseliti mora vsakega pravega rodoljuba ko vidi, kako blagega srca in poštenega mišljenja je naš kmet, zbudil se je iz trdega spanja narodne nezavednosti. Obžalovati je, da je dolenski kmet osamljen; on nima voditeljev, ki bi mu razlagali kaj in kako naj dela, da doseže, česar želi. Zbranim možem sem pripovedaval, kaj je Slovenec, kdo in kje so njegovi bratje, kakšne pravice ima (žalibože le na papirju!) in željno so me poslušali bili so pa tudi veseli, ka so vendar še možje, ki poznajo njih stanje, ki vedo razlagati in razkriti njih skeleče rane. Dopovedoval sem jim natanjko, kaka so naši nasprotniki, kaj počenjajo in kako se prilizujejo, da imajo ljudstvu še skrite pa hude želje, da, bolje rečeno strast vse Slovence pripraviti za mačeho Germanijo. Pripovedaval sem jim o taborih, kaj, čemu, za koga so tabori in o potrebi tabora na Dolenskem; in vi možje so enoglasno izrekli srčno željo, da bi se tabor napravil. Rekli so možje, da bi marsikaj storili, pa si neupajo in nevedo, kam obrniti se, ker so osamljeni, ko ovčice brez pastirja.

Drznm se torej jaz v imenu dolenskih kmetov sploh objaviti njih srčno željo po taboru; tiste gospode, ki so že več taborov osnovali, pa prosim, naj bi pritekli Dolenjem v pomoč. Najpripravnejši kraj je Novomesto, kajti ono je središče Dolenskega; nadejati se je sem mnogo ljudstva od vseh krajev; prišlo bi ljudstva iz suhe Krajne, prišli bi beli Kranjci sploh, prišli bi iz gornjega kraja in od Save. Lepega prestora za tabor se ne manjka in ko bi bil trg, prav sredi mesta prostoren je dovelj za 30—40.000 ljudi. Tabor naj bi se napravil in oklical takoj ta mesec, odbor tabora naj se precej osnuje, sestavijo resolucije, ki bi bile zelo enake onim tabora vižmarskega in prošnja naj se takoj vladi oddá. Naše ljudstvo hrepeni po taboru enako žejnemu jelenu po hladnem okrepčevalnem viru; nadejati se je tedaj mnogo ljudstva, če bo kolikaj vgodno vreme.

V dolenskem taboru še bodo nemškutarji prepričali da naše ljudstvo ni kakoršna papiga, da ni opica, koja potrjuje in posnema vse, kar se jej govori in kaže, potem naj pride tisti preljubljeni ljudski prijatelj Regemož in najpripelje tisoč ali še več degenmožicelnov ter se naj vsi skupaj prepričajo, da ljudstvo samo glasno tirja, kar mu gre po naravnem in človeškem pravu, in to je „sveta, da presveta mu svoboda“, ona bode zmagala, ker je naravna, vse nasilje pa in tlačenje bodeta razpadla in se zgubila ko solčni prah; naše ljudstvo je jelo politično delati. — Justum est bellum, cui necessarium, pia arma, cui nisi in armis relinquitur spes — naj bode nam škit pravica in svoboda; zavetje naj bodo nam tabori in zmagali bode demo slavno!

Iz Prage 31. maja [Izv. dop.] Zadnji žalostni dogodki na Kranjskem so se razlegali tudi po Pragi. Sodba českih narodnih časopisov Vam bo